Quæstio Medica,

quodlibetariis disputationibus, mane dis=
=cutienda in Scholis medicorum, die Jovis
19ª Novembris.

M. Ludovico Piquenot de Dragueville,
Doctore medico præside.

An in morbis epidemicis anni 1693
Emetica cum Phlebotomiâ curationis
tempora dividant & laudem?

I.

Morbi ἐπιδήμιοι dicuntur qui ejusdem
generis plures ab eâdem causâ non verna-
culâ simul corripiunt. Multifariam divi-
duntur: quæstio plerumq; de nomine. Ho-
rum frequens hoc anno familia, omnes
pene regni regiones populata est. Hanc
genuit anni tum præsentis tum elapsi cons-
titutio vere epidemica. Illa continuis pene
sine sole frigoribus horrida, nimbosa, Cereris
Bacchive muneribus infesta, ventriculi
fermento vitiato, omnes affectus ab acido
alieno, terrestri & impuro phlegmate, nec

non sapore peregrino, infectis humoribus oriundos impune debacchari fecit. Hinc febres malignæ, ventriculi tormina absque dejectionibus vulgo Cardialgiæ; alvi fluxus multiplicis formæ, et alia id genus, toto anni decursu, suo quæque ordine, plurimos invadebant. Ortas sub finem hyemis febres malignas, ad Autumnum usque excepêre ventriculi tormina: mox recrudescentibus Autumno febribus malignis; interea jam ab anno & amplius alvi fluxus non unius speciei eodem tenore sæviebant. Harum ce febrium malignarum hæc erant ut plurimum symptomata: Ægrum subito & fere assiduo capitis dolore correptum, sopor altus vel delirium occupat, pulsus adest parvus, debilis, interdum inæqualis; lingua arida subnigra, virium insignis prostratio, mox vero intensiore facto pulsu, alvus usque dum sibens solvitur continuo; tum alvi fluxus putridus ad mortem usque perseverat; (quo tempore sæpius cadaver maculis pulicum morsus instar, aut petechiis distinctum apparet.) Hunc nauseæ, ructus, et dolor in regione ventriculi interdum cruciant, urinæ paucæ & limpidæ, vel nativum

colorem referunt: neque ullum futuræ criseos aut sperandæ coctionis indicium præ se ferunt.

II.

Cardialgia instar febrium malignarum vere epidemica, hisce pro more insignibus manifestam se facit. Immanis ventriculi dolor, alvi constrictio, singultus frequens, dispositio nauseabunda, vomitus ab interrupto sæpius ventriculi & intestinorum commercio enormes, (unde fit ut alimenta et leniora quævis purgantia qualitatem sortiantur emeticam,) pulsus durus, frequens, ingruente paroxismo intermittens, inæqualis: abdominis dolor acerbissimus, ægri luctuosa facies, oculi flammei, totius corporis præcipites et convulsivi motus, et alia mille modis ægrum fatigant. Alvi fluxus, tum dysenterici, tum sanguinis expertes ventriculum dolore vehementi et quasi terebranti convellunt. adest intestinorum cruciatus, tenesmus, sequitur virium et spirituum insignis jactura: pulsus febrilis, parvus, durus, corporis attenuationem comitatur; dejectionibus (raro stercorosis) aliquando intertexuntur sanguinis quædam lineamenta, sanguis interdum velut apertis fluens venis, præsens

minatur exitium. Horum affectuum fontem in ventriculo delitescentem qui negaverit, videat quae causa praecesserit, quae comitetur; perpendat accurate symptomata et critica naturae molimina; diversam percurrat sortem medentium: singula ventriculum perniciosâ humorum congerie gravatum & obsessum ostendunt. Hunc nisi emeticis et vacuantibus liberaveris, causâ morbi non fugiente, frustra auxiliatrices adhibeas manus.

III.

Ventriculus praecipua est corporis officina. hujus structura ex insigni vasorum et nervorum et nervorum apparatu, figurâ ad usum apprime delineatâ, mirâ fibrarum diversis contextarum ordinibus serie, indeficienti succorum è glandulis ad id destinatis scaturigine coalescit; ille non tam sibi quam caeteris laborat: ut primos patitur insultus, sic in graves labitur errores, quibus ferendis universam fere corporis machinam in sui consortium trahit. Commercium illud instituitur ope nervorum ab octavo pari, nec non à plexibus pectoris hypocondriorum et mesenterii prodeuntium. Bene multarum aegritudinum parens

medicis plerumque imposuit, vitium in alia viscera inique referentibus: quae initiis morborum non raro rejicitur alimentorum triduo ante assumptorum indigesta moles, non leve est peccantis ventriculi indicium. Ventriculum a constitutione anni primario affectum denotant, disjectus aegrorum appetitus, dispositio nauseabunda, ructus acidi et ingrati, apepsia, frequentes vomitus materiae viscidae, mucosae, nigricantis et amarae, nonnunquam biliosae, et viridescentis: ventriculi dolor atrox, uberior flatuum proventus, et alia ab acidâ, viscidâ, et terrestri humorum congerie orta pathemata. Hujusce ventriculi intemperiei causae remotae et epidemicae aeris occulta et frigidior diathesis, (hujus insigne vitium salivam et pulmones inficit, insensibilem supprimit fluorem vel impedit:) alimenta cruda, panis male fermentatus, vina rancida, acido phlegmate obruta, aut alienis infecta per summum nefas venenis: veteris bacchi corrupta aut fucata indoles, luxuria in victu, liquorum seu spirituum ardentium frequens usus, lethales gelidarum potionum et lascivae deliciae, &c. His vitiatum ventriculi fermentum ulterius serpens vix aut nunquam reparatur: in intestinis succos è cystifelleâ et pancreatis

-

glandulosâ substantiâ prodeunter corrumpit; hinc colici dolores et alvi fluxus. Mox sanguineum laticem subit, alienis impregnaturum fermentis; unde supramodum sanguinis effervescentiæ.

IV.

Natura tot reprimendis hostibus occupata omnes adhibuit vires, quibus de illis victrix evaderet. Hinc Epidemici morbi, (quippe morbus, naturæ conamen materiæ morbificæ exterminationem omni ope molientis.) Sub finem hyemis congestos humores ut expelleret, febriles motus excitavit, quibus defæcatus sanguis purior erumperet. Sanguinea moles particulis crassioribus et acidis impregnata, et spiritus languidiores vel humorum copiâ præpediti secretionem vix perficiunt salutarem. febrium inde malignitas, sanguis corrumpitur, succedens diarrhæa naturæ defectum accelerat, quem comitatur Petechiarum eruptio symptomatica non critica. Vide quam sit impedita toto morbi decursu natura. Adest pulsus parvus, debilis, inæqualis, formicans; capitis dolor comati proximus, excrementa supprimuntur, urina sanorum similis aut limpida parce fluit. sequere ulterius naturam moventem

cardialgias. Ventriculus viscidiori humorum progenie gravatus, fermentis alienis et corruptis lacessitus respuit alimenta. Succedit gravis dolor, humores effervescentias patiuntur, excandescunt spiritus, sequuntur nausea, singultus, vomitus immanes: bilis effera veniens in consortium effunditur in ventriculum, unà cum succo pancreatico: hinc dolor atrox, alvi suppressio, emetica dispositio ab inverso intestinorum motu peristaltico. Succedunt plerumq; affectus colici; ileon, Enterocele, ne pluribus &c. Naturâ iisdem impeditâ alvi fluxus orti sunt: his ventriculi saburra sese in intestina exonerans foras pellitur. His glandulæ mesenterii iisdem refertæ humoribus effunduntur in intestina et per anum ejiciuntur. Illa succis bilioso et pancreatico unita colluvies, modo diarrhœam genuit, modo deterior facta dysenteriam. Undique ingentes cruciatus, assiduo tenesmus sollicitat, dejectiones mucosæ, acres, maleolentes, coloris varii fatigant. Abdominis sensatio tristis lancinans indesinenter exagitans: frequentes ægri patiuntur recidivas. Vis naturæ jam jam perituræ opem ferre? scrutare latentem Epidemici affectus constitutionem, sic nostris conceditur curalaboribus. Insigne ventriculi vitium, num solâ venæ uberiori sectione, num refrigerantibus et narcoticis

corrigere velis? sanguinis missio par non est: refrigerantibus abundè ingestis ventriculus obruitur, non levatur; causâ morbi remanente symptomata narcoticis mitescent mox reditura. Num emetica adhibeas? Illa quam bene de naturâ merentur oppressâ. singula tamen prudenti commissa medico suum invenient locum.

V.

Curandis igitur constitutionis Epidemicæ morbis venæ sectio, pro viribus ægri et symptomatum ratione etiam repetita, nec non Emetica, tempora curationis dividunt et laudem. His præsertim imbecilles naturæ conatus adjuti, fomes morbi protinus mittebatur foras. Mox natura propriis reddita viribus, tuto, feliciter et alacriter instaurabatur. Febre malignâ correptis præsertim athleticis sanguis tuto mittatur modo consulto. Noli cardialgias in longum protrahere, anodenorum et juleporum auxilio fretus unico, vana te futuræ coctionis spes deludet: varia occurrent symptomata sæviora prioribus. Alvi fluxus vix solis vacuantibus et emeticis paruêre repetitis semel et iterum. Num aliunde radix brasiliensis specificum audit dysenteriæ. Vide igitur principiis obstes, dum viget natura, dum febris mitior, leniora symptomata: dum dolor in abdomine vagus,

singultus infrequentior: dum intestinorum motus peristalticus nondum inversus, nec spiritus in furorem acti cohiberi valent, dum materia morbi fomes delitescit in ventriculo docilis, nec intestinorum ductus effera subiit, nec humorum efferbuit omnis familia. Noli diuturnis dysenteriæ torminibus ægrum committere, vel macie confectum sanguinis uberiori mittione ad extrema perducere. Ventriculum libera protinus: hunc juvat sollicitare emeticis, quo spiritus lacessiti, vitiosam saburram ventriculi plicis adhærentem, et aliena fermenta expellere valeant, constrictis fortiter repetitis vibrationibus tunicæ ventriculi nerveæ fibris. Emeticis febris salubrior interdum apparebit occulta prius, reliquiis materiæ morbificæ expellendis aptissima: alvus occlusa aperietur, aut comprimetur effusa: mitescet dolor, purgationi parebit residuus morbi fomes: naturæ primus honos reddetur: veniet post nubila Phœbus. Est in Emeticis modus; Electio, dosis, tempus, in manu Medici. Sapiens propinare festinat, quæ ex arte paravit convenientia. Sciens de dosi sollicitus detergere amat, movere amat, movere pertimescit. Non omnibus morbis conveniunt Emetica: illa neque omnes

ferunt ægri; multa cardialgiam mentiuntur. Quam diversa febrium indoles? quam sibi ipsi dissimiles alvi fluxus? prudens propriam discernat singulis medendi rationem. Non emetica ferre valent corpus infirmum, angustum pectus, debilis pulmo, quædam constitutio asthmatica. Nocent si æger atrophiâ consumatur, hæmophthisi laboret: si calculosæ: sirenes infirmentur; si abdomen inflammatione, vel sphacelo laboret. sin minus Emeticis utere semel et iterum, felicior inde catharsis, usus opiatorum tutior. Tristis igitur et insolita anni constitutio, inde numerosa morborum cohors nostris regionibus incubuit, ventriculum primario aggreditur: ille absque emeticorum ope vix præcipitem avertet ruinam.

Ergo in morbis Epidemicis anni 1693 Emetica cum Phlebotomiâ curationis tempora dividunt et laudem.

Proponebat Parisiis Ambrosius Nicolaus Chemineau, senonensis, Baccalaureus Medicus. anno 1693.